

SCIENCE AND EDUCATION: SYNERGY OF INNOVATION

Proceedings of XIII International Scientific and Practical Conference

Berlin, Germany

10-12 August 2026

Berlin, Germany

2026

UDC 001.1

The 13th International scientific and practical conference “Science and education: synergy of innovation” (August 10-12, 2026) MDPC Publishing, Berlin, Germany. 2026. 204 p.

ISBN 978-3-954753-01-7

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science and education: synergy of innovation. Proceedings of the 13th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2026. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/xiii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-education-synergy-of-innovation-10-12-08-2026-berlin-nimechchina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: berlin@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2026 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2026 MDPC Publishing ®

©2026 Authors of the articles

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

20. *Крейтор К. А.* 118
СТИГМАТИЗАЦІЯ ЗВЕРНЕННЯ ПО ПСИХОЛОГІЧНУ
ДОПОМОГУ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

PHILOLOGICAL SCIENCES

21. *Qurbonova Zarina Ismoil qizi* 123
THE ISSUE OF IMAGERY AND METAPHORICAL THINKING IN
FOOD-RELATED PHRASEOLOGICAL UNITS

ECONOMIC SCIENCES

22. *Ratnikov D., Shyliuk P., Petrenko O.* 129
MECHANISM OF ORGANIZATIONAL ADAPTATION OF AN
ENTERPRISE: DYNAMIC CAPABILITIES, MANAGERIAL
FLEXIBILITY AND BUSINESS PROCESS RECONFIGURATION
23. *Білецька І. М.* 135
АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ
ПІДПРИЄМСТВАМИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ
ВІЙНИ: СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ
ТА РОЗВИТКУ
24. *Борбенчук В. В.* 139
ПРОБЛЕМАТИКА ІНТЕГРАЦІЇ ЦИФРОВИХ ЗМІН У
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ
25. *Візняк Ю. Я.* 145
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ЧИННИК
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ
26. *Григоренко Н. В.* 151
ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ
27. *Личак Л. О.* 158
СУЧАСНІ РИЗИКИ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ
РЕГІОНІВ УКРАЇНИ
28. *Мустафаєв Т. Т.* 162
МЕХАНІЗМИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ РИНКУ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

LEGAL SCIENCES

29. *Гетьман Л. М.* 167
НАДЗВИЧАЙНА ПРАВОТВОРЧІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД
30. *Григоренко Н. В.* 182
СПОСОБИ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В ПОДАТКОВОМУ
КОДЕКСІ УКРАЇНИ

СПОСОБИ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В ПОДАТКОВОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ

Григоренко Наталія Володимирівна,
к.держ.упр.
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна

Вступ.

Податковий контроль віднесено Податковим кодексом до важливих елементів адміністрування податків та від ефективності податкового контролю залежить ступінь наповнення бюджету України. Це пояснюється тим, що як з практичного, так і з теоретичного погляду він відіграє значну роль у реалізації напрямків соціально-економічної політики держави.

За умови ефективної організації податкового контролю взаємодія між контролюючими органами та платниками податків сприяє створенню належних умов для виконання останніми податкового обов'язку, що має забезпечити своєчасне та повне наповнення дохідної частини бюджету.

Податковий кодекс України (стаття 62) регламентує наступні способи податкового контролю (рис. 1).

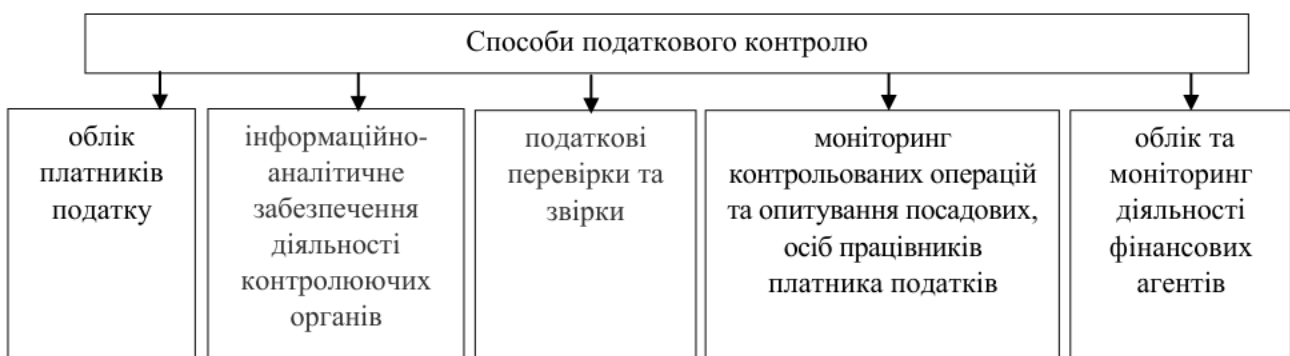

Рис. 1. Способи податкового контролю [1]

Визначені законодавством способи податкового контролю мають переважно обліковий, інформаційно-аналітичний або моніторинговий характер,

що зумовлює необхідність подальшого дослідження та обґрунтування напрямів їх удосконалення.

Особливої актуальності податковий контроль набуває в умовах воєнного стану, коли стабільне надходження податків до бюджету є важливою передумовою забезпечення оборонної здатності держави, фінансування соціальних видатків та підтримання функціонування економіки.

Мета роботи.

Мета роботи полягає в аналізі існуючих способів податкового контролю та обґрунтуванні шляхівнапрямів їх удосконалення.

Матеріали та методи.

Інформаційною базою дослідження стали статистичні матеріали Міністерства фінансів України та Державної податкової служби України.

Основними методами дослідження виступили аналіз та синтез.

Результати й обговорення.

Визначені законодавством способи податкового контролю не завжди напряму відносяться до податкового контролю.

Так, перший спосіб – облік платників податку має відношення до адміністрування податків, а не до безпосередньо податкового контролю.

Інформаційно-аналітична підтримка роботи контролюючих органів відбивається з двох сторін. Насамперед, контролюючі установи уповноважені надсилати запити платникам податків для отримання пояснень від них. Такий механізм більше спрямований на упередження аніж на санкції. Розвиток інформаційно-аналітичних систем, електронних сервісів, автоматизованого аналізу податкової інформації та ризик-орієнтованого підходу дає можливість виявляти порушення ще до безпосередньої перевірки.

У межах інформаційно-аналітичного забезпечення платники податків також мають можливість отримати податкові консультації від податкових служб або від Міністерства фінансів України. Слід зазначити, що чинне митне законодавство не передбачає надання індивідуальних консультацій з митних питань з боку митних органів. Ця обставина не сприяє вирішенню

суперечливих ситуацій між учасниками зовнішньоекономічної діяльності та представниками митних служб під час здійснення митного оформлення товарів або транспортних засобів комерційного призначення.

Основним способом податкового контролю є податкові перевірки (стаття 75 Податкового кодексу України), які можуть проводитися як в приміщенні фіскальних органів так і на території платника податків. При цьому зазначимо, що існує значна кількість суперечок під час проведення перевірок на території платників податку (позапланові та фактичні перевірки).

Моніторинг контрольованих операцій та опитування посадових, осіб працівників платника податків та облік та моніторинг діяльності фінансових агентів відносяться до трансфертного ціноутворення, тож мають вузьку спрямованість. Але при цьому моніторинг та облік важко віднести напрямку до способів податкового контролю, оскільки такі способи не передбачають контрольних дій, а лише облікові процедури та заходи із спостереження.

В ході контрольних заходів, уповноважені представники контрольних установ уповноважені запитувати та одержувати від суб'єктів господарювання засвідчені у встановленому порядку копії документів первинного обліку, що стосуються фінансово-господарської та бухгалтерської документації, а також інших супутніх матеріалів. Така документація має слугувати підтвердженням приховування або зменшення податкової бази, несплати податків, зборів чи інших обов'язкових відрахувань, або інших порушень норм законодавства, контроль за дотриманням яких належить до компетенції цих органів.

Після введення воєнного стану в Україні було встановлено тимчасове обмеження на проведення переважної більшості інспекційних заходів. Наприкінці 2023 року заборони на податкові перевірки, усі обмеження на їх проведення були повністю скасовані, і можливість здійснювати інспекції такі перевірки була відновлена.

У 2025 році кількість проведених перевірок збільшилася на понад 500 одиниць, що стало наслідком зростання обсягу планових податкових перевірок. В цей період спостерігався значний приріст суми нарахованих штрафних

санкцій за результатами податкових перевірок: якщо у 2024 році ця сума становила 38 млрд. грн., то у 2025 році вона досягла 119 млрд. грн. Також змінилася тенденція щодо джерел донарахувань – у 2024 році переважна частина донарахувань припадала на планові перевірки, а у 2025 році – більшість таких донарахувань було здійснено за підсумками позапланових перевірок [2, 3].

Вирішення проблем здійснення податкового контролю є однією із складових Національної стратегії доходів [4].

Податкові взаємини часто є складними через суперечність інтересів. Держава прагне до максимальних податкових надходжень, тоді як платники податків намагаються мінімізувати свої зобов'язання. Це створює конфлікт цілей між сторонами. Така ситуація робить податковий нагляд надзвичайно важливим інструментом для держави.

Серед актуальних завдань, що потребують негайного розгляду законодавчими органами, є спрощення та чітке формулювання податкових правил, які будуть зрозумілі платникам податків. Зростання частки добровільного виконання податкового обов'язку має розглядатися як один із ключових результатів функціонування сучасної системи податкового контролю. Оновлення податкового законодавства з метою його покращення та адаптації до сучасних економічних вимог є логічним кроком, оскільки в першу чергу чітке виконання податковими органами норм законодавства є запорукою побудови дієвої системи податкового контролю в Україні.

Удосконалення роботи податкових органів України передбачає не лише трансформацію методів та механізмів податкового адміністрування, але й внесення кардинальних змін до системи податкового контролю, який має виконувати не стільки каральну функцію, як попереджувальну. Розмежування способів безпосереднього податкового контролю та інформаційно-аналітичних та організаційних заходів сприятиме більш чіткому визначенню повноважень контролюючих органів та прав платників податків.

Висновки. Отже, за підсумками розгляду проблем застосування способів податкового контролю можна стверджувати наступне:

1. Законодавчо встановлений механізм відбору платників податків для планових перевірок є недостатньо прозорим та чітким. Існуюча трирівнева система оцінки ризиків не повною мірою відображає об'єктивну ситуацію як для фіскальних органів, так і для суб'єктів господарювання. Крім того, спостерігається відсутність належного зворотного зв'язку між цими сторонами щодо застосовуваних критеріїв. Також викликає питання доцільність частих коригувань плану-графіка податкових перевірок протягом року. Якщо платник податків порушує законодавство протягом звітного періоду, але не був включений до плану перевірки, він може бути об'єктом позапланового контрольного заходу, що здійснюється оперативніше, ніж планова перевірка.

2. Вирішення потребує питання регламентації дії як податкових органів, так і платників податків під час проведення фактичних податкових перевірок, що можуть відбуватися протягом доби, відповідно до норм Податкового кодексу України. Наразі відсутня ясність щодо прав та обов'язків обох сторін, коли такі перевірки здійснюються в нічний період доби. Хоча фактичні перевірки є ключовим інструментом для контролю за дотриманням податкового законодавства, вони нерідко створюють певні складнощі для суб'єктів господарювання. Усвідомлене знання своїх повноважень та відповідальності, ретельна підготовка до таких контрольних заходів, а також фаховий аналіз і вчасні дії на всіх етапах їх здійснення сприятимуть мінімізації можливих ризиків та забезпеченню інтересів компанії.

3. Потребує удосконалення перелік способів податкового контролю. Наявні у статті 62 Податкового кодексу України підходи потребують оптимізації. До переліку способів податкового контролю слід відносити перевірки та звірки, огляд, опитування, хронометраж (що застосовується винятково підчас фактичної перевірки), а також інвентаризацію активів.

4. Доцільним напрямом удосконалення податкового контролю є запровадження в Україні інституту податкового консультування, яке слід розглядати не як альтернативу податковому контролю, а як його превентивний інструмент, що дасть змогу зменшити кількість податкових правопорушень та

конфліктів між платниками і контролюючими органами.

У багатьох країнах світу для мінімізації порушень податкових норм підприємства залучають податкового консультанта, сертифікованого державою. Це особа, яка провадить самостійну професійну діяльність, що охоплює управління податками, зборами, іншими обов'язковими платежами та інші види діяльності у сфері оподаткування, у межах повноважень, визначених державою. Серед основних вимог до податкового консультанта, що висуваються в зарубіжних країнах є: вільне володіння державною мовою, вища освіта не нижче ступеня магістра за економічним, фінансовим або юридичним напрямом, досвід роботи у податковій галузі щонайменше п'ять років [5].

Система податкового контролю буде функціонувати ефективніше, якщо податкові органи враховуватимуть не лише державні інтереси щодо наповнення бюджету, а й потреби підприємств для забезпечення їхнього розвитку. З розвитком економіки та зростанням добробуту населення країни, підвищення податкових внесків до державного бюджету сприймається більш прихильно. Це є індикатором високого рівня податкової свідомості платників податків, що мають зрозуміти, що їхні податки прямим чином впливають на їх добробут та можливості.

Проблеми, що існують у сфері податкового контролю в Україні, вимагають всебічного та системного підходу до їх усунення. Ключовими напрямками для ефективного вирішення цих питань є: удосконалення та однозначне формулювання податкового законодавства; запровадження та активне використання передових інформаційних технологій; зниження адміністративного навантаження та оптимізація офіційних процесів; забезпечення надійної доказової бази для ефективних правових розслідувань; розширення географічного охоплення податкових органів та модернізація електронних послуг.

Головний принцип в реформуванні системи податкового контролю – дотримання законодавства всіма сторонами податкового процесу, оскільки не може держава вимагати від платників податків дотримання податкового

законодавства, а сама порушувати його норми (приклад внесення чисельних змін до податкового законодавства протягом року є найбільш кричущим). Отже, способи податкового контролю є важливим елементом податкової системи України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Офіційний сайт Державної податкової служби України. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/>
4. Національна стратегія доходів до 2030 року. – Режим доступу : https://mof.gov.ua/storage/files/National%20Revenue%20Strategy_2030_.pdf
5. Пирога С. С., Пирога І. С. Правові засоби забезпечення ефективності податкового контролю. Науковий вісник Ужгородського національного університету. // С. С. Пирога, І. С. Пирога. – 2022. – № 69.-С. 311–316